

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет соціальних наук та соціальних технологій
Кафедра Школа соціальної роботи В. І. Полтавця

Кваліфікаційна робота

освітній ступінь - бакалавр

на тему: **«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТАТНІЙ
ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ В УМОВАХ КАРАНТИНУ, ЗУМОВЛЕНОГО COVID-
19»**

Виконав: студент 4-го року
навчання,
Спеціальності
231 Соціальна робота

Гриценко Олександр Олександрович
Керівник Іванова О.Л.,
старший викладач

Рецензент Савчук О.М., доц. канд.
наук

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою «_____»

Секретар ЕК _____
«_____» _____ 2020 р.

Київ 2020

Список скорочень.....	3
Вступ.....	4
Розділ 1. Право громадян на достатній життєвий рівень та його забезпечення засобами державної політики.....	6
1.1. Міжнародні документи, які визначають право на достатній рівень життя.....	6
1.2. Українське законодавство в контексті забезпечення права на достатній життєвий рівень.....	16
1.3. Інструменти забезпечення права на достатній життєвий рівень.....	22
Розділ 2. Методологія дослідження.....	26
2.1. Час та місце проведення дослідження.....	26
2.2. Етапи проведення дослідження.....	26
2.3. Процедура проведення дослідження.....	27
2.4. Методи та інструменти дослідження.....	27
2.5. Труднощі проведення дослідження.....	29
2.6. Концептуалізація та операціоналізація понять.....	29
Розділ 3. Інструменти забезпечення права на достатній життєвий рівень під час карантину.....	32
Висновки.....	44
Список використаних джерел.....	46
Додатки.....	50

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ:

АЗС - автозаправна станція.

АКПЧ - Американська конвенція про права людини.

ВІЛ - Вірус імунодефіциту людини.

ЄСВ – єдиний соціальний внесок.

МОП - Міжнародна організація праці.

НБУ - Національний банк України.

ООН - Організація Об'єднаних Націй.

ПДВ - податок на додану вартість.

СУП - спілка українських підприємців.

ВСТУП

Пандемія коронавірусу стала найбільш значущою подією 2020 року. В Україні карантин було введено з 12 березня задля того, щоб запобігти поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. В таких умовах забезпечення права на достатній життєвий рівень є першочерговою задачею держави.

За даними Державної служба статистики України (2020) стало відомо, що станом на 4 травня 2020 року, кількість зареєстрованих безробітних досягла 456,8 тисяч. Так, наприклад, в минулому році цього ж числа було зареєстровано 308,3 тисячі. Таким чином в цьому році більше зареєстрованих осіб в службі зайнятості на 48% ніж станом на відповідну дату минулого року.

Така ситуація виникла, через те, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України, якою введено на території України карантин, дозволялось безперебійно працювати лише продуктивним магазинам, аптекам, АЗС та об'єктам критично важливою інфраструктури. Через це багато людей та компаній які працюють в інших сферах діяльності повинні були припинити роботу.

Спілка українських підприємців (СУП) спільно з Ukrainian Marketing Group опитали український бізнес щодо стану їх справ під час карантину. В дослідженні було з'ясовано, що 29% українських компаній призупинили діяльність через введення карантину, 6% повністю закрили свій бізнес. Ті компанії які повністю не закрилися, різко втрачають прибуток і скорочують штат співробітників („Коронавірус vs бізнес'', 2020).

Актуальність дослідження полягає в тому, щоб дослідити інструменти, які запровадила влада для забезпечення права на достатній рівень життя людям, життя яких змінилося через карантин у гіршу сторону.

Об'єктом дослідження є забезпечення реалізації права на достатній рівень життя для громадян України під час карантину.

Предмет дослідження це інструменти державної політики, які використані для забезпечення реалізації права громадян на достатній життєвий рівень під час карантину.

Мета дослідження – визначити та описати інструменти державної політики, використані в Україні для забезпечення права громадян на достатній життєвий рівень в умовах карантину під час епідемії коронавірусу.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- Розкрити зміст поняття право на достатній життєвий рівень, як його регламентують міжнародні документи.
- Визначити право на достатній рівень життя громадян України, закріплене в національному законодавстві.
- Описати інструменти державної політики, які можуть бути застосовані для реалізації права на достатній рівень життя.
- Виявити та описати інструменти державної політики, які були застосовані для реалізації права громадян України на достатній життєвий рівень в умовах карантину.

Робота складається з трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків

РОЗДІЛ 1. ПРАВО ГРОМАДЯН НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ ТА ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ.

1.1. Міжнародні документи, які визначають право на достатній рівень життя.

Забезпечення права на достатній життєвий рівень передбачає, як мінімум, щоб кожна людина мала доступ до достатнього харчування, одягу, житла, медичної допомоги, соціального обслуговування та соціального забезпечення на випадок хвороби, безробіття, інвалідності чи іншого випадку втрати засобів до існування із незалежних від особи обставин.

Одним з найбільш значущих документів, про права людини є Загальна декларація прав людини, вона була прийнята Генеральною Асамблеєю Організацією Об'єднаних Націй (далі ООН) 10 грудня 1948 року і є ратифікована Україною. Вона включила в цивільну сферу права на життя, свободу та особисту недоторканність, рівний захист усіх людей перед законом тощо. Проте головнішим за все, та підсумком усіх багатьох прав, що перелічені в декларації є право на достатній рівень життя, адже кожна людина незалежно від того де вона народилась, повинна мати це право.

Згідно статтею 25 Загальної декларації Прав Людини (1948), кожен має право на рівень життя, достатній для здоров'я та добробуту себе та своєї родини. Це положення включає в себе наступні пункти:

- їжа.
- Одяг.
- Житло.
- медична допомога.

- Необхідну соціальну допомогу(Загальна декларація Прав Людини, 1948, стаття 25).

Іншим важливим документом який ратифікований Україною є Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.). Він визначає, широкий перелік основних прав і свобод, які повинні надаватись усіма державами всім людям, які знаходяться у межах території цих країн, а також право кожної людини на достатній життєвий рівень для себе та своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло та постійне поліпшення умов життя. Також він закріпив право робітників на задовільне існування, що повинне бути забезпечене рівнем відповідної заробітної плати, і що кожен має право на гідний життєвий рівень, який за необхідності підтримується соціальними виплатами. Цей пакт визначив, що те, що є достатнім, значною мірою визначається соціальними, економічними, культурними, кліматичними, екологічними умовами. Учасники, які ратифікували цей Пакт взяли на себе зобов'язання вживати законодавчі або інші заходи, які є необхідними, задля того, щоб забезпечити права, які визнав цей Пакт (Міжнародний пакт про економічні соціальні та культурні права, 1966р, стаття 11, ч1).

Ще одним міжнародним документом який ратифікувала Україна є Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року. В цьому пакті зважаючи на контекст даного дослідження нас найбільше всього інтересують права, які були розміщені у третьому розділі, який передбачає, що держава має забезпечити рівне користування усім громадянськими та політичними правами (Міжнародний пакт про громадянські і політичні прав,1966).

Відповідно до цього Пакту, всі права закріплені в ньому мають дотримуватись державами, які його ратифікували .

Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Ратифікована Україною у 1997 році. Конвенція покладена в основу діючого механізму захисту прав та свобод на нашому континенті. Конвенція регулює, що

держави зобов'язуються підкорятися системі міждержавних скарг, які розглядаються Європейським судом з прав людини(Європейська Конвенція з прав людини, 1953) .

Заборона будь-якої дискримінації щодо доступу до належної їжі, одягу та житла за ознаками раси, кольору, статі, мови, віку, релігії, політичної чи іншої думки, національного чи соціального походження, народження з метою або наслідком якої є зведення нанівець або порушення рівного користування цими правами або допомога у здійсненні цього права є прямим зобов'язанням держава-учасниць, що ратифікували основні договори з прав людини.

У Конвенції по правам дитини (1993) визначено, що держави учасниці визнають право кожної дитини на життєвий рівень, достатній для фізичного, розумового, духовного, морального та соціального розвитку дитини(Конвенція по правам дитини, 1993р, стаття 27).

Відповідно до статті 14 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок , держави-учасниці вживають усіх відповідних заходів для усунення дискримінації щодо жінок у сільській місцевості, щоб забезпечити право користуватися належними умовами життя, особливо стосовно житла, електропостачання та водопостачання, транспорту та зв'язку (Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. 1976 р).

Комітет з ліквідації расової дискримінації визнає право кожного, незалежно від раси, кольору чи національного чи етнічного походження, правом на житло та правом соціального забезпечення та соціальних послуг (Комітет з ліквідації расової дискримінації, 2016р.).

Конвенцію про мінімальні норми соціального забезпечення №102 Україна ратифікувала в 2016 році. Вона регулює визначення захисту від 9 соціальних ризиків втрати або нестачі засобів для існування. До цих ризиків входять: материнство, хвороба, втрата роботи трудове каліцтво, медична допомога, смерть годувальника, інвалідність, старість. Зважаючи на контекст даного науково

дослідження, доцільно детальніше зупинитись на ризиках безробіття та медичної допомоги(Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення, 1952) .

Допомогу по безробіттю регулює четвертий розділ даної конвенції. Так кожна держава, яка ратифікувала документ, гарантує захищеним особам надання допомоги по безробіттю. Статті з 19 по 24 закріплюють право на допомогу захищеним особам. Також держави, для яких ця конвенція є чинною, гарантує захищеним особам, коли їхній стан, потребує медичного обслуговування, надання допомоги згідно статтям, які включені до Розділу 2. Так стаття 8 визначає, що на допомогу ризику, які охоплює конвенція включає будь який хворобливий стан, незалежно від його причини, а також вагітність, пологи та їх наслідки(Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення, 1952).

Мінімальні норми соціального забезпечення № 202 це рекомендація, тому вона не підлягає ратифікації, проте держави члени МОП зобов'язані передбачати її застосування. Так там йдеться мова про національні рівні соціального захисту до яких входять:

- a. доступ до основних медичних послуг, зокрема з охорони материнства.
- b. Основні гарантовані доходи на дітей, які дозволяють забезпечити доступ до харчування, догляду та будь-яких інших необхідних товарів і послуг.
- c. Гарантований дохід для осіб економічного активного віку, які мають змоги або не здатних одержувати достатній дохід, зокрема через хворобу, безробіття, вагітність та пологи чи інвалідність.
- d. Гарантовані доходи для осіб похилого віку (Міжнародна організація праці, Рекомендації щодо мінімальних рівнів соціального захисту, 2012).

Наступні документи відносяться до категорії „м'якого права”, що визначає, що їх не потрібно ратифікувати, вони існують як рекомендації. Перший з них це Декларація про права на розвиток(1986) в статті 8 якої визначається, що держави

повинні приймати на національному рівні всіх необхідних заходів для того, щоб забезпечити права на розвиток і забезпечити, зокрема, рівність можливостей для всіх в тому, що стосується доступу до основних ресурсів, освіти, охорони здоров'я, харчування, житла, зайнятості і справедливого розподілу доходів. Також ця стаття визначила, що держави повинні заохочувати участь населення у всіх областях в якості важливого фактору процесу розвитку(Декларація про права на розвиток, 1986р, стаття 8).

Загальна декларація про ліквідацію голоду та недоїдання у статті 1 визначає, що кожен чоловік, жінка і дитина мають право бути вільними від голоду і недоїдання для повного розвитку і збереження своїх розумових і фізичних здібностей. Сучасне суспільство вже має достатні ресурси для досягнення цієї мети. Відповідним чином ліквідація голоду є загальним обов'язком всіх країн міжнародного співтовариства(Загальна декларація про ліквідацію голоду та недоїдання, 1974 р., стаття 1)

Отже, ми розглянули основні документи, які мають відношення до права на достатній рівень життя, далі буде розглянуто, приклади основних документів в Америці та Європі статті в яких мають відношення до права на достатній життєвий.

Американська конвенція про права людини далі АКПЧ стосується насамперед громадянських та політичних прав, проте вона включає в статтю 26 загальне положення про економічні, соціальні та культурні права. АКПЧ опосередковано посилається на право на достатній рівень життя. В статті 26 йдеться про зобов'язання держав-учасниць вжити заходів за допомогою як внутрішнього так і міжнародного співробітництва, особливо економічного та технічного характеру, з метою поступового досягнення законодавством або іншими відповідними засобами реалізації прав у соціальній, економічній, культурній, сфері. Також ця стаття накладає зобов'язання постійно покращувати умови життя і забороняє приймати умисні регресивні заходи(Американська конвенція про права людини, 1978 р, стаття 26).

Європейська соціальна хартія визначає, що договірні сторони зобов'язуються визнати право працівників на гідну плату за їх труд, що дасть їх сім'ям та їм гідний рівень життя. Більше того, Європейська соціальна хартія включає право на житло у статті 31. Захист права на житло також міститься у статтях 16 та 19 Європейської соціальної хартії у статті 4 Додаткового протоколу до Хартії. Закріплює за робітниками широкі соціальні права на дотримання високих стандартів охорони праці, відпочинок, страхування на випадок безробіття та пенсійне забезпечення(Європейська соціальна хартія, 1961р).

Можна побачити, що якщо Європейська соціальна хартія чітко визначає елементи, які можуть забезпечити право на достатній рівень життя, то АКПЧ робить це опосередковано.

Загальні коментарі Комітету ООН є рекомендаціями та дають більш глибоке розуміння окремих прав, які в себе включає право на достатній життєвий рівень.

Загальний коментар під номером 12 (1999) визначає, що право кожного на достатній рівень життя включає праву на їжу. Так за даними ООН (2020) близько 800 мільйонів людей голодують в усьому світі, а в результаті коронавірусу ця цифра може збільшитись ще на 130 мільйонів людей (UN Food Chief :Funding and Access Can Avert Starvation,2020). Право на їжу здійснюється тоді, коли кожен чоловік, жінка і дитина, поодинокі або в спільноті з іншими, мають фізичний та економічний доступ у будь-який час до їжі та засобів, щоб її купити. Право на їжу може реалізовуватись поступово. Однак держава має обов'язок здійснювати та вживати необхідні заходи задля того, щоб пом'якшити та полегшити голод, як це передбачено у статті 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, що навіть у часи стихійних або інших катастроф.

Відповідно до Загального коментаря 12 (1999), основний зміст права на адекватну їжу включає такі елементи -

- Наявність їжі у кількості та якості, достатній для задоволення харчових потреб людей. Потреби в харчуванні передбачають, що раціон в цілому

містить суміш поживних речовин для фізичного та психічного росту, розвитку та утримання фізичної активності, які відповідають фізіологічним потребам людини на всіх етапах життєвого циклу та відповідно до статі і занять. Тому можуть бути вжиті заходи для підтримання адаптації або посилення різноманітності раціону та відповідних шляхів споживання або годування, при цьому гарантуючи, що зміни в доступності та доступі до постачання їжі не будуть негативно впливати на раціон харчування.

- **Безпека харчових продуктів.** Їжа не повинна містити шкідливих речовин. Держави повинні встановити цілий ряд захисних заходів як державними, так і приватними засобами для запобігання забруднення харчових продуктів через фальсифікацію речовин або через погану гігієну навколишнього середовища. Також слід бути обережними для виявлення токсинів, які можуть зустрічатися у природі і потрапити в їжу.
- **Доступність.** Це стосується можливостей для годування себе безпосередньо з продуктивної землі чи інших природних ресурсів, або це може стосуватись функціонуючих систем розподілу, переробки та збуту, які можуть переміщувати їжу з місця виробництва до місця, де це потрібно. Доступність охоплює економічну та фізичну ланку. Фізична доступність означає, що їжа повинна бути доступною для всіх, включаючи фізично вразливих людей, таких як немовлята та діти, люди похилого віку, фізично непрацездатні, смертельно хворі та особи з постійними медичними проблемами, включаючи психічно хворих людей. У свою чергу економічна доступність означає, що особисті або побутові фінансові витрати, пов'язані з придбанням їжі для адекватної дієти, повинні бути на такому рівні, щоб вони не загрожували досягненню інших основних потреб.
- **Прийнятність.** Їжа повинна бути прийнятною для даної культури. Культурна або споживча прийнятність передбачає необхідність також враховувати, наскільки це можливо, потрібно сприймати цінності,

пов'язані зі споживання харчових продуктів та поінформовання споживачів щодо доступних продовольчих запасів.

Право на одяг також визначено Комітетом ООН. Одяг для багатьох народів світу має культурні та релігійні елементи, оскільки одяг є саме вираженням тієї чи іншої культури, звичаїв, релігії чи політичної думки. Через різноманітні потреби, які можуть різнитися від однієї культури до іншої, право на одяг мабуть є одним з найменш опрацьованих з усіх елементів права на достатній рівень життя. Зазначено, що потрібно забезпечувати належним та відповідним одягом для людей похилого віку, адже там визначається, що відповідний одяг є важливим для людей з інвалідністю, щоб вони могли повноцінно та ефективно функціонувати в суспільстві (CESCR General comment №14: The right to the highest attainable standard of health. 2000р). У своїх заключних рекомендаціях до держав комітет констатував, що доступ до відповідного одягу є частиною достатнього життєвого рівня.

Право на житло впливає з права на достатній рівень життя і є центральним значенням для використання всіх економічних, культурних та соціальних прав (CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing, Forced evictions. 1997). Право на належне життя закріплено в більшості основних документі з прав людини прийнятих ООН. Як зазначає Джозеф Шамі (2017) більше 150 мільйонів людей у всьому світі не мають де жити, а понад мільярд людей не мають достатнього житла, яке відповідало б принципам права на житло. Люди, як і їх сім'ї, повинні мати право на достатнє житло незалежно від таких факторів, як вік, економічний стан, група чи інша приналежність чи статус. Таким чином, здійснення цього права не може піддаватися жодній формі дискримінації.

Згідно Загального коментаря №4 право на житло передбачає право жити у безпеці, мирі та гідності. Комітет виділяє, що безпека землеволодіння, яка захищає людей від свавільного виселення, цькування та інших загроз є тим одним з принципів, які повинні розраховувати люди. У світі залишилось багато місць де громада не має правової безпеки, а мільйони людей наразі проживають у будинках

без належного захисту. (CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing. 1991p).

Важливим принципом права на житло є доступність, він передбачає, що сума яку людина платить людина чи сім'я за своє житло, не повинна бути настільки високою, щоб, це загрожувало, або ставило під загрозу досягнення та задоволення інших основних потреб. Житло має бути доступним для всіх. Групи з обмеженими можливостями, такі як люди похилого віку, ВІЛ-позитивні особи, жертви стихійних лих, діти та інші групи повинні бути забезпечені певним рівнем пріоритетності в житлі (CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing. 1991p).

Житлова обстановка, цей принцип діє так, щоб житло вважалось достатнім для життя. Воно повинно бути забезпеченим належним простором та захистом від холоду, вологи, спеки, дощу, вітру чи інших загроз для здоров'я чи структурних небезпек (CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing. 1991p).

Місцезнаходження також є важливим принципом, адже, щоб житло було адекватним воно повинно бути розташоване таким чином, щоб забезпечити доступ до зайнятості, медичних служб, шкіл, дитячих садочків та інших соціальних закладів. Він не повинен розташовуватися на забруднених територіях. Коли цілі громади виселяються зі своїх будинків, вони часто переселяються у віддалені райони, де не вистачає споруд, або в забрудненні райони, поблизу сміттєзвалищ або інших джерел забруднення (CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing. 1991p).

Забезпечення права на воду є важливим елементом реалізації права на достатній рівень життя. Без справедливого доступу до чистої води право на достатній рівень життя не буде досягнуто.

Про право на воду пишеться у статті 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, оскільки реалізація цього права, пов'язана з реалізацією прав на харчування, житло, на заробіток на життя та право брати участь

у культурному житті. Комітет з економічних, культурних, соціальних прав підкреслив важливість права на воду у своєму Загальному коментарі 15: Право на воду містить свободи і права. Свободи включають право підтримувати доступ до існуючих запасів води, і право бути вільним від перешкод, наприклад, право бути вільним від довільних відключень або забруднення запасів води. В той час як права включають права на систему водопостачання та управління, яка забезпечує рівність можливостей для користування правом на воду (CESCR General comment №15: The Right to Water. 2003.)

У листопаді 2002 року Комітет ООН з економічних, соціальних та культурних прав підтвердив, що право на воду є невід'ємною частиною міжнародного права в галузі прав людини (CESCR General comment №15: The Right to Water. 2003.)

Там було зазначено, що право на воду явно підпадає під категорію гарантій, необхідних для забезпечення достатнього рівня життя, тим більше, що це одна з найважливіших умов виживання для будь-якої людини.

У березні 2008 Рада з прав людини прийняла резолюцію 7/22, підкреслюючи, що міжнародне законодавство про права людини тягне за собою зобов'язання щодо доступу до санітарії. Санітарія є не тільки одним з принципів людської гідності, але одним із головних механізмів захисту якості запасів та ресурсів питної води (Human Right and access to safe drinking water and sanitation. Resolution 7/22. 2008).

Зміст прав та обов'язків держав-учасниць були детально визначені Комітетом ООН. Ці права включали право кожного на безпечну та доступну воду для особистих та побутових потреб та зобов'язання держави поважати та виконувати це право без дискримінації для мешканців, які підпадають під юрисдикцію держави на чий території це відбувається.

Отже, було розглянуто право на достатній рівень життя як воно висвітлено в міжнародних документа та елементи з яких він складається. Право на достатній життєвий рівень складається з наступних прав:

- Право на охорону здоров'я.
- Право на соціальні послуги.
- Право на соціальне страхування.
- Право на соціальну допомогу.
- Право на воду.
- Право на житло.
- Право на їжу.
- Право на житло.

1.2. Українське законодавство в контексті забезпечення права на достатній життєвий рівень.

Конституція нашої держави визначає, що Україна є суверенною, демократичною, правовою та соціальною державою. Визнання держави, що вона є соціальною, це важливе рішення, проте це не ознакою того, що держава вже стала соціальною, а лише свідчить про те, що її майбутні наміри будуть спрямовані на те, щоб покращувати соціальний захист населення та його рівень життя (Конституція України. 1996) .

Соціальною державою - називають ті держави, що характеризують свій тип організації державного та громадського життя який направлений на соціальні цінності, які забезпечують гідне життя і вільний розвиток особистості. Також має систему соціального захисту , що охоплює соціальні гарантії, соціальну допомогу, фінансування пенсій, допомог, медичних і інших соціальних послуг.

Найвищою соціальною цінністю в нашій країні є людина, її честь і гідність, здоров'я, недоторканість і безпека. Конституція визначила, що утвердження і забезпечення прав і свобод є головним обов'язком держави. Тобто держава не має права, пасивно спостерігати зі сторони на реалізацію прав і свобод, а має

забезпечувати: право на соціальний захист, що включає право на забезпечення у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості.

В статті 48 Конституції України (1996) визначено, що громадянин має право на достатній життєвий рівень, ця стаття це гарний приклад як у нашу правову систему було впроваджено міжнародні правові стандарти, щодо прав людини, адже стаття 11 Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права встановила, що держави, які ратифікували цей пакт, визначають право кожної людини на достатній життєвий рівень, для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, можливість мати одяг та житло, неухильне поліпшення умов життя. Проте слід зазначити, що держава не гарантує достатній життєвий рівень, тим паче, що достатній життєвий рівень не є константою, це поняття яке буде змінюватись з плином часу, через певні соціальні та економічні чинники. Завдання соціальної держави це створення відповідних умов, щоб людина могла своєю працею забезпечити свою життєдіяльність.

Важливими задля рівня забезпечення права на достатній рівень життя є соціальні гарантії, які закріпила у своїх статтях Конституція окрім статті 48 такі статті регулюють ці гарантії :

- право на соціальний захист(ст.46).
- Право на житло(ст.47).
- Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування(ст.49).
- Право дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування(ст.52)(Конституція України,1996).

Зобов'язання держави в даному випадку це реалізація базових соціальних прав людини та те, щоб у громадян була можливість за власним бажанням скористатися пільгами або іншими інструментами соціального захисту або мати

доступ до спеціальних програм фінансування яких проводиться за рахунок державних або місцевих коштів.

Стаття 48, регламентує, що держава гарантує наступне – державну соціальну допомогу у разі безробіття, державну соціальну та матеріальну допомогу малозабезпеченим сім'ям, державну соціальну допомогу при народженні та у догляді за дитиною та пенсії і виплати у разі повної або часткової втрати працездатності, у старості та в інших випадках, передбачених законом (Конституція України, стаття 48, 1996 рік).

Взагалі Конституція безпосередньо передбачає виникнення права на соціальний захист та соціальне забезпечення лише в таких випадках, як повна або часткова втрата працездатності, втрата годувальника, безробіття через незалежні від особи обставини, старість (Конституція України, 1996 рік).

Отже, держава повинна зробити все можливе для того, щоб кожна людина мала змогу на реалізацію своїх конституційних прав на вільний розвиток особистості, на охорону здоров'я, на освіту та на навколишніх довколишнє середовище, щоб вона мала можливість заробляти собі на життя тією працею, яку вона вільно обрала з метою забезпечити такий рівень свого життя, щоб досягти такого рівня забезпечення свого життя який буде відповідати її уявленням. Для незахищених верств населення соціальні виплати та пенсії є одним з основних джерел існування та інструментів завдяки яким вони можуть повернутися до соціуму.

Забезпечення права на достатній життєвий рівень регулюється національним законодавством у сфері соціального захисту, воно почало своє формування в 1991 році і на сьогодні складається близько з 58 законодавчих документів, які безпосередньо регулюють надання соціальних послуг, пільг та соціальних виплат.

Закон „ Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” визначає механізм реалізації соціальних та державних соціальних стандартів і нормативів, які допомагають забезпечувати право на достатній рівень життя. Так

державні соціальні гарантії – це встановлені мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму („Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” – 2017-III, 2000).

Соціальні мінімальні стандарти є соціальними нормативами на основі яких визначаються основні соціальні гарантії, які встановлюються законами або іншими правовими актами.

Метою задля якої встановлюються державні соціальні стандарти і нормативи є по-перше визначання механізму соціальних прав та державних соціальних гарантій, які є передбачені Конституцією України. По-друге для того, щоб можна було визначати пріоритети соціальної політики, які б стосувалися забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах. І третє це для того, щоб можна було визначити та обґрунтувати розмір видатків з бюджетних коштів та соціальних фондів на забезпечення населення та соціальний захист.

За сферою застосування у контексті даної роботи слід розглянути лише такі види державних стандартів та нормативів:

1. державний соціальний норматив у сфері надання соціальних послуг. Він необхідний для того, щоб визначати розмір державних гарантій в контексті соціальної підтримки осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах.
2. Державний соціальний стандарт у сфері доходів населення. Потрібен для того, щоб можна було визначити розмір державних соціальних гарантій в контексті виплат за обов’язковим соціальним страхуванням, прав на отримання соціальних виплат та державної соціальної допомоги і гарантій у сфері оплати праці.

3. Нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування. Щоб визначати державні гарантії для надання житлово-комунальних послуг, які забезпечують конституційне право житло та розмірів оплати.
4. Державні соціальні стандарти охорони здоров'я. Потрібен, щоб можна було робити перелік та обсяг рівня медичної допомоги який гарантується громадянам („Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” – 2017-III, 2000).

Основними соціальними гарантіями в Україні є мінімальний розмір заробітної плати, мінімальний розмір пенсії за віком, неоподаткований мінімум доходів громадян та розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат. Також існують наступні соціальні гарантії :

1. рівень життя населення, що постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи.
2. Стипендії учням професійно-технічних та студентам вищих навчальних закладів.
3. Індexсація доходів населення з метою підтримання достатнього життєвого рівня громадян та купівельної спроможності їх грошових доходів в умовах зростання цін.
4. Надання гарантованих обсягів соціально – культурного, житлово-комунального, транспортного, побутового обслуговування та обслуговування у сфері освіти, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, торгівлі та громадського харчування.
5. Забезпечення пільгових умов задля того, щоб задовільнити потреби у товарах та послугах для окремих категорій громадян, які потребують соціальної підтримки („Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” – 2017-III, 2000).

Стаття 19 цього закону, визначає, що вище перелічені гарантії є обов'язковими для всіх державних органів, органів місцевого самоврядування,

підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності („Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” – 2017-III, 2000).

Прожитковий мінімум є важливим при забезпеченні права на достатній рівень життя. Він регулюється відповідним законом в якому визначено, що вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування людини, а також збереження його здоров'я та надання необхідного набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних потреб (Про прожитковий мінімум. Закон України від 15.07.1999 №966-XIV.-1999). Щороку прожитковий мінімум затверджується Верховною Радою України. Прожитковий мінімум встановлюється для того, щоб встановити розмір мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком, визначення розмірів соціальної допомоги, допомоги сім'ям з дітьми, допомоги по безробіттю, а також стипендій та інших соціальних виплат. Це означає, що розмір заробітної плати не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати (Про прожитковий мінімум. Закон України від 15.07.1999 №966-XIV.-1999).

Прожитковий мінімум застосовується як орієнтир для встановлення мінімальної заробітної платні, мінімальної пенсії, соціальної допомоги, допомоги по безробіттю, а також стипендій та інших соціальних виплат. На 2020 рік мінімальний прожитковий мінімум становить 2189 гривень

Дослідники Гресь та Недоступ (2017) визначили, що наразі в Україні має скоріше право на мінімальний життєвий рівень, а не на достатній. Вони зазначають, що за такого розкладу потрібно було б змінити статтю 48 та викласти у такій редакції: „Кожна людина має право на мінімальний життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Держава гарантує і забезпечує його не нижче, ніж прожитковий мінімум”.

Право на охорону здоров'я є одним з тих прав з яких складається право на достатній життєвий рівень. Воно визначено законі України „Основи законодавства

України про охорону здоров'я''. В контексті даного дослідження важливими є такі права, які передбачає право на охорону здоров'я:

- життєвий рівня, який включає їжу, одяг, житло, медичний огляд та соціальне обслуговування.
- Санітарно-епідемічні благополуччя території і населеного пункту.
- Безпечні і здорові умови праці.
- Достовірні інформація про стан свого здоров'я та про стан здоров'я населення в цілому (Закон України від 19 листопада 1992 року „Основи законодавства про охорону здоров'я’’).

Мінімальна заробітна плата є соціальною гарантією, дотримання якої є обов'язковою для всіх підприємств в Україні незалежно від форм власності та господарювання. Законом України „Про оплату праці’’ встановлено, що мінімальна заробітна плата це найнижча оплата праці, нижче якої працівники не мають права продавати свій труд.(Про оплату праці. Закон України №966-XIV.-1999).

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється на національному рівні Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України та закріплюється законом про Державний бюджет України.

Мінімальна заробітна платня є важливими компонентом забезпечення права на достатній рівень життя, адже без гідної платні за свій труд, люди не зможуть забезпечувати себе усім необхідним.

1.3. Інструменти забезпечення права на достатній життєвий рівень.

В цьому розділі буде розглянуто інструменти державної політики. Було взято класифікацію Теренса Ганслі за основу.

Він виділив 4 блоки державних інструментів: правовий, економічний, організаційно – адміністративний та соціально психологічний (Ганслі, 1995).

До правових інструментів від відносив в першу чергу права та правові статуси. Сутність використання цього інструменти полягає в призначенні статусу, задля вирішення соціальної проблеми, цей статус дає певні права та визначає обов'язки держави перед носієм такого статусу. Прикладами правових статусів є:

- статус безробітного.
- Ветерана війни.
- Дитини сироти.
- Дитини, що позбавлена батьківського піклування .
- Багатодітні, неповні або малозабезпечені сім'ї.
- Постраждали люди від наслідки Чорнобильської катастрофи.

Права на приватні вимоги або захист. Таким правом може виступати забезпечення безпеки праці, яке йде від працівника або відмови працювати в небезпечних для цього умовах.

Соціально – психологічними інструментами за визначенням Ганслі (1995) є інформація її цінність полягає в тому, що від неї залежить ефективність багатьох програм, адже необхідно, щоб населення розуміло цілі та методи проведення програми та як користуватися нею. Заохочування чи спонування також відноситься до цього блоку, з його допомогою держава намагається підтримати або змінити модель поведінки. У цього інструменти є 3 види. Перший це нагадування про виконання певних дій. Другий це переконування, яке має на меті змінити думки з якогось питання, наприклад рекламна компанія, яка показує, чому саме потрібно сидіти вдома під час карантину. Та третій це норматив, що означає встановлення певної соціальної поведінки, наприклад, заборона пересуватись особами більше двох та носити медичні маски в громадських місцях. Послуги також відносяться Теренсом Ганслі до категорії соціально – психологічних інструментів, прикладом

такої послуг може бути соціальний супровід, які опинилися у складних життєвих обставинах. Тобто заміна грошових виплат на надання послуг.

Наступний блок за класифікацією йде економічний. Ганслі (1995) визначав, що до нього належать фінансові трансферти, тобто грошові виплати, які надаються особам у рамках соціальних програм. Вони можуть бути у вигляді одноразових виплати як ,наприклад, грант для молоді або у вигляді соціальних допомог такі як допомога дітям з інвалідністю або сім'ям з дітьми. Оподаткування є тим інструментом, який може служити як регулятором доходу громадян так і знаряддям соціального захисту. Так можуть надаватися пільги категоріям громадян на оплату певних послуг, наприклад, медичних. Кредити як інструмент державної політики може застосовуватися для того, щоб надати можливість вирішувати побутові проблеми громадянам з низькими доходами. В Україні прикладами кредитування за державної підтримки є придбання житла, проте в контексті даного дослідження, кредит як державний інструмент буде розглядатися з точки зору того, що продовження терміну сплати без нарахування додаткових процентів є також тим, що може надати можливість вирішувати побутові проблеми громадянами, які втратили роботу через впровадження карантину. Страхування це інструмент коли потенційні отримувачі допомоги спочатку роблять внески у фонд, а потім мають змогу одержувати допомоги залежно від правил та їх внесків. В Україні у системі соціального страхування передбачено страхування на випадки:

- старості.
- Безробіття.
- Тимчасової працездатності.
- З народженням дитини.
- З похованням.
- Внаслідок нещасного випадку на виробництві.
- Втрата працездатності внаслідок професійного захворювання.

До безготівкової допомоги входять субсидії, що мають прямий еквівалент тільки в іншому значенні, наприклад, житлові субсидії на оплату житлово – комунальних послуг. Оподаткування ще один інструмент з цього блоку. Заходи, які з ним пов'язані слугують регулятором доходу населення і також інструментом соціального захисту. Так в Україні можуть надаватися податкові пільги для підприємців, де працюють люди з інвалідністю або окремих категорій громадян, наприклад, право не плати єдиний соціальний внесок на період дії карантину.

Останній блок визначений Теренсом Ганслі (1995) є організаційно адміністративний. Прикладом інструменти з даного блоку виступає заборона або обмеження певних дій, наприклад, заборона ходити особами більше ніж двоє на період дії карантину. Спеціальні стягнення є тим інструментом який має на меті стримувати соціально небезпечну поведінку, наприклад, штраф за перебування у громадському місці без медичної маски. Соціальні стандарти є тим інструментом, що визначають механізм соціальних прав та гарантій громадян. Вони були описані детальніше в минулому підрозділі. Ще один інструмент це ліцензування, тобто видача недержавним суб'єктам дозволу на здійснення окремих видів діяльності або соціальних послуг.

Отже, було концептуалізовано поняття права на достатній життєвий рівень в міжнародних документах та законодавчих документів України. Було розібрано, що саме в себе включає право на достатній життєвий та класифікацію інструментів за Теренсом Ганслі, які мають його забезпечувати.

Розділ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

2.1 Час та місце проведення дослідження.

Дослідження проводилось у місті Києві протягом квітня-травня 2020 року.

2.2. Етапи проведення дослідження.

Дослідження проводилось в 3 етапи.

Перший етап включав огляд літератури, щодо права на достатній життєвий рівень, адже для повного його розуміння слід було його концептуалізувати, також був обраний метод дослідження.

На другому етапі було проведене дослідження шляхом аналізу документів.

Третій етап передбачав аналіз опрацьованих даних, узагальнення результатів та розробку висновків та рекомендацій якщо такі є.

2.3 Процедура проведення дослідження.

Спочатку були опрацьовані міжнародні офіційні документи, які ратифіковані або мають відношення до України. Це було зроблено для того, щоб концептуалізувати право на достатній життєвий рівень та його елементи як вони представлені в міжнародних документах.

Далі було описано українське законодавство яке має відношення до права на достатній життєвий рівень. Досліджені інструменти, які регулюють це право та можуть на нього впливати.

Було досліджені групи на яких вплинуло введення карантину.

Проаналізовані інструменти, які були використані або новоутворені для того, щоб реалізовувати право на достатній життєвий рівень в умовах карантину.

2.4 Методи та інструменти дослідження.

Для отримання необхідної інформації для дослідження інформації було обрано метод аналізу документів, тобто метод збору даних при якому документи використовувались як головне джерело інформації. Аналіз документів здійснювався традиційним шляхом, тобто було обрано зовнішній аналіз.

Зовнішній аналіз необхідний для того, щоб зрозуміти контекст появи документа та ціль його запровадження. Та для того, щоб виокремити ті документи, які стосуються теми дослідження. Було проведено відбір документів, в контексті даного дослідження були потрібні лише ті, які стосувалися впровадження карантину, санітарно-протиепідеміологічних заходів або інструментів державної політики, які стосуються допомоги населенню. Були проаналізовані документи, які впроваджувалися після постанови № 211, яка вводила карантин. Та відібрані ті, котрі стосувалися теми дослідження та були прийняті до 4 травня. Метод було обрано для того, щоб досягти мету дослідження, адже інструменти, які забезпечують право на достатній життєвий рівень регулюються законодавчими документами України.

Для аналізу були обрані офіційні документи, тобто які складають та затверджують державні законодавчі та центральні органи виконавчої влади України.

Був обраний наступний алгоритм аналізу документів.

Алгоритм зовнішнього аналізу документів.

1. Встановлювалась назва та видавець.
2. Встановлювалась дата його видання.
3. Встановлювалась категорія населення на яку спрямовано документ.
4. Який державний інструмент при цьому застосовується.
5. На реалізацію якого права спрямований документ.

Були обрані наступні нормативні документи, які були прийняті з 11 березня по 3 травня 2020 р.:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211,, Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19.” зі змінами, внесеними наступними постановами №№ 215,239,241,242,255,262,284,291,313,332.
- Постанова від 27 квітня 2020 р. № 308 „ Про виділення коштів для надання фінансової допомоги Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.”
- Закон України від 17 березня 2020 року № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- Постанова Кабінету Міністрів від 22 квітня 2020 року № 329 „ Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми”
- Закон України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- Постанова Кабінету Міністрів від 25 березня 2020 року № 247 «Про особливості надання житлових субсидій»

- Постанова від Правління НБУ від 26 квітня 2020 року № 39,, Про особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів''.
- Закон України від 17 березня 2020 року № 530-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2020 року № 251,,Деякі питання підвищення пенсійних виплат та надання соціальної підтримки окремим категоріям населення у 2020 році''.
- Закон України від 27 квітня 2020 року ,,Про внесення змін до Закону України,, Про захист населення від інфекційних хвороб'' щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19''.
- Офіційні веб – портали Міністерства соціальної політики України та Кабінету Міністрів України.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2020 року ,, Про реалізацію ініціатив, спрямованих на розвиток соціальних сервісів для деяких соціальних груп населення''

2.5. Труднощі проведення дослідження.

Оскільки тема була переглянута у зв'язку введення карантину , спричиненого пандемією коронавіруса (COVID- 19), був короткий час на опрацювання теми даного дослідження. Тому були дослідженні лише інструменти державної політики , які були введенні, а для дослідження їх ефективності, потрібно було б проводити опитування, а їх в даному випадку слід проводити через певний час, тому що після введення норми ще потрібен час, щоб нею скористатися.

2.6. Концептуалізація та операціоналізація понять.

Інструменти державної політики – для даного дослідження було обрано класифікацію Теренса Ганслі, яку було описано в третьому підрозділі першого розділу.

Достатній життєвий рівень - в Конституції України в підпункті 4.4.8 визначено, що мінімальній прожитковий мінімум має забезпечувати достатній рівень життя. Для даного дослідження було скомбіновано статтю 25 Загальної декларації прав людини, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права та законами України про соціальне страхування, соціальні послуги та охорону здоров'я та такими міжнародними документами. Тому в контексті даного дослідження право на достатній життєвий рівень - це сукупність прав, яка складається з права на житло, соціальне страхування, соціальну допомогу, соціальні послуги, їжу, одяг, житло, воду.

Право на житло – право жити у безпеці мирі та гідності з дотриманням принципів доступності, місцезнаходження та житлової обстановки.

Право на їжу – фізичний та економічний доступ у будь – який час до їжі та засобів, щоб її купити.

Право на охорону здоров'я – отримання медичних послуг та обслуговування, забезпечення санітарно – епідемічного благополуччя території і населеного пункту де проживає населення.

Право на воду – доступ до користування водою у вільному доступі, та право бути вільним від довільних відключень або забруднення запасів води.

Право на соціальну допомогу – вид соціального забезпечення, який реалізується за рахунок бюджетних коштів.

Право на соціальні послуги – право на заходи, які надають допомогу особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть їх подолати.

Право на соціальне страхування – забезпечення загальнообов’язковим соціальним страхуванням застрахованих громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства та члени їх сімей.

Право на одяг – доступність до придбання одягу, а також забезпечення належним одягом верств населення, які його потребують

Прожитковий мінімум - це величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів, а також мінімального набору непродовольчих товарів, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості((Про прожитковий мінімум. Закон України від 15.07.1999 №966-XIV.-1999)

Коронавірус – це інфекційне захворювання спричинене вірусом SARS-CoV-2. Вірус поширюється в основному через краплі слини або виділення з носа, коли інфікована людина кашляє або чхає.

Програми підтримки бізнесу- система підтримки бізнесу, яка дозволить зняти фінансове навантаження на підприємців яке відбулося внаслідок карантину.

Карантин - це система заходів, які були запроваджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211. Його було запроваджено відповідно до статті 29 Закону України „ Про захист населення від інфекційних хвороб з метою запобігання поширення хвороби COVID-19 на території України.

Мораторій – це відстрочення виконання зобов’язань, що встановлюється урядом на певний термін в разі виникнення надзвичайних подій.

3 РОЗДІЛ. ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ.

Постанова № 211 прийнята Кабінетом Міністрів України ввела режим карантину з метою запобігання розповсюдження вірусу COVID-19. Таким чином було використано такий інструмент, який за визначенням Теренса Ганслі підпадає під два блоки, а саме в блок соціально - психологічних інструментів та організаційно – адміністративних. До першого блоку він підпадає через те, що фактично було встановлено норматив, тобто в даному випадку конкретну поведінку, яка передбачає в даному випадку, що люди не будуть переміщатися групами у кількості більше ніж двоє. А до другого безпосередньо через заборони, які були введені, наприклад, заборона перебувати в громадських місцях без вдягнутого засобу індивідуального захисту, а також це інструмент спеціального стягнення, тобто штрафу за перебування без медичної маски. Категорія населення на яку було направлено документ все населення України. В першу чергу ці заборони стосуються права на охорону здоров'я, адже ці заборони були створені з метою запобігти розповсюдження коронавірусу. Такі інструменти були використані задля того, щоб забезпечити населення України правом на охорону здоров'я, адже ці заборони в першу чергу направлені на те, щоб зменшити ризик захворіти вірусом COVID-19, тобто першочергова ціль це забезпечити право на охорону здоров'я. Карантин було запроваджено з 12 березня на всій території України. Так за 6 квітня цією постановою було введено низку заборон. До їх складу входять:

- заборона перебування в громадських місцях без вдягнутого засобу індивідуального захисту, наприклад, індивідуальної медичної маски.

- Переміщення було дозволено тільки групам у кількості до двох осіб, якщо не випадок службової необхідності або супроводження осіб, яким ще не виповнилося 14 років.
- Заборона перебування в громадських місцях особам, яким не виповнилося 14 років, без супроводу.
- Проведення всіх масових заходів, окрім заходів, необхідних для роботи органів державної влади та органів державного самоврядування.
- Робота всіх суб'єктів господарювання, яка передбачає відвідувачів, які передбачають приймання відвідувачів, окрім продуктових магазинів, аптек, АЗС та критично важливої інфраструктури, наприклад, інкасація та перевезення валютних цінностей або медичної практики.
- Припинення пасажирських перевезення на автобусних маршрутах та закриття метрополітенів.
- Заборона відвідувати установи і заклади.
- Необхідність проходити обсервацію протягом 14 днів при поверненні із за кордону або при виникненні симптомів захворювання. Також обсервації підлягають особи, що мали контакт з хворими з ознаками захворювання на COVID-19.

Через те, що багато цих заборон можуть суттєво вплинути та життя багатьох категорій населення. Тому було затверджено ряд законів та постанов, які стосуються забезпечення достатнього рівня життя в умовах карантину для громадян України.

Закон України від 27 квітня 2020 року „Про внесення змін до Закону України, Про захист населення від інфекційних хвороб” щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19” прийнятий Верховною Радою України. Тут були використано такий інструмент як норматив. Категорією населення на яку направлені дії закони є все населення України. Він спрямований на забезпечення права на охорону здоров'я. Визначалося поняття самоізоляції, обсервації. Цей закон, також встановив, що Кабінет Міністрів

України визначає підстави та порядок госпіталізації. Обсервацію було визначено, як перебування особи, щодо якої є ризик поширення інфекційної хвороби з метою її обстеження та здійснення медичного огляду за нею. Самоізоляція - це перебування, особи щодо якої є обґрунтовані підстави про ризик інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, проте місце яке обирається з метою дотримання протиепідемічних заходів вибирається особою самостійно. Хто має проходити обсервацію було зазначено в постанові № 11 яку було вище згадано.

Постанова Кабінету Міністрів від 11 березня 2020 року № 308 Кабінету Міністрів України „ Про виділення коштів для надання фінансової допомоги Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.” Тут йдеться мова про збільшення суми виплат по таких економічних інструментах як фінансовий трансфер та страхуванню. Категорія людей на яку направлено цю постанову – люди, які втратили роботу внаслідок карантину, представники малого та середнього бізнесу та просто люди, які вже були зареєстровані безробітними. Тут забезпечується право на соціальне страхування.

Було виділено 6 мільярдів гривень для того, щоб надати фінансову допомогу Фонду загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття. З них 4,723 мільярдів гривень буде використано задля того, щоб виплатити допомогу по частковому безробіттю на період карантину, виплата суб'єктам середнього та малого бізнесу на період карантину, щоб покрити витрати на зарплату робітникам, яким було скорочено робочий час. Ще 1,27 мільярдів гривень будуть оплачені виплати допомоги по безробіттю.

Це стосується того, що через закриття багатьох суб'єктів господарювання багато людей можуть втратити роботу. Ця постанова збільшила розмір мінімальної допомоги по безробіттю з 650 гривень до 1000 гривень. Також звільнені за власним бажанням тепер можуть отримувати допомогу з 1 дня, а не як було раніше тільки починаючи з 91 дня. Виплати усім безробітним будуть надаватись з 1 дня реєстрації у Державному центрі зайнятості, коли раніше виплати починалися з 7 дня після

дати реєстрування. Було також визначено, як буде визначатись, хто саме втратив роботу внаслідок карантину. Якщо особа подала всі необхідні документи до Державної служби зайнятості і це не суперечить чинному законодавству, то у неї немає підстав відмовляти такій людині у статусі безробітного. Всі консультації, пов'язані з наданням консультацій з приводу реєстрації або надання виплат на випадок безробіття здійснюється дистанційно через офіційний сайт Державної служби зайнятості її освітнього порталу та платформи „ Профорієнтація та розвиток кар'єри”.

Про старт благодійного проекту Міністерства соціальної політики з корпорацією „АТБ” не було знайдено відповідного нормативного документу, який би зазначав про виділенні кошти, а відповіді на листа від Міністерства не було отримано, тому тут за основу було взяте повідомлення з офіційного сайту Міністерства соціальної політики України. Інструмент, який було введено це адресна допомога соціально незахищеним верствам населення у вигляді продуктових наборів і товарів повсякденного споживання. Він відноситься до економічного блоку. Категорія на яку направлений інструмент це соціально незахищені верстви населення. Інструмент забезпечує право на їжу. Так цей проект має на меті забезпечити доставку продуктових наборів в 191 місто та в селища понад 20 областей України. Дія проекту буде тривати у період з 3 квітня по 23 квітня.

Закон України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» ввів такий інструмент, який варто віднести до економічного блоку до фінансових трансферів, адже тут йде грошова виплата, яка надається фізичним або юридичним особам, також тут використовується страхування та інструмент с правового блоку, адже було створено новий статус частково безробітного. Категорія людей на яку направлено це люди, які втратили роботу на час дії карантину. Право яке забезпечує цей закон це право на соціальне

страхування, адже люди, які втратили роботу можуть потрапити в таке матеріальне становище, яке не відповідає рівню забезпечення. Було введено виплату по частковому безробіттю на період дії карантину. Так стаття 47 визначила, що люди, які втратили роботу можуть отримувати виплати по частковому безробіттю. Так допомога по частковому безробіттю буде надаватись центральним органом виконавчої влади, що реалізує політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції. Вона буде надаватись тільки застрахованим особам, які протягом 12 місяців, які йшли до місяця, в якому розпочалося скорочення робочого часу та працювали більше шести календарних днів, які сплачували страхові внески. Проте якщо роботодавець робить заходи метою яких є профілактика та запобігання поширення епідемії відповідно до рішення обласної державної адміністрації, то правом на допомогу можуть забезпечуватись усі застраховані особи, з якими були оформлені трудові відносини.

Була розроблена програма підтримки бізнесу, виплати по частковому безробіттю були однією з її ланок.

Постанова від 26 березня 2020 року №39 Національного банку України „Про особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів”. Це економічний інструмент, який має на меті допомогти тій категорії людей, які наразі мають кредити, адже через карантин у багатьох знизилась платоспроможність. Люди, які мають кредит є категорією для якої було створено цю постанову. Як і у всіх попередніх інструментів тут забезпечується право на достатній рівень життя, тут тяжко виокремити окремий елемент права на який тут спрямовано дію. Постановою була зроблена можливість повного або часткового звільнення від сплати кредиту під час карантину з відповідним подовженням позики. Проте реструктуризації підлягають лише ті кредити, які зазнали фінансових труднощів через заходи, які були впроваджені через карантин, як зазначає Національний банк України (2020), реструктуризації мають пом'якшити впливи кризи на фінансовий стан осіб, що є позичальниками та з іншого боку не створювати занадто великий ризик для того,

щоб банк втратив капітал. Ініціювання реструктуризації кредиту може провести як банк так і клієнт. Також у постанові закріплювалась можливість звільнення клієнта від повернення основною суми кредиту на період дії карантину.

Наступним запровадженим інструментом є податкові канікули, це також економічний інструмент тут йде мова про безготівкову допомогу людям, які отримують ті хто ввозить лікарські засоби в цілях профілактики коронавірусу. Направлене на забезпечення права на охорону здоров'я. Так законом України від 17 березня 2020 року № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» було тимчасово звільнено від оподаткування ПДВ ввезення на територію України лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання спрямоване на запобігання поширенню епідемії коронавірусу. Категорія населення на яку направлено цей інструмент є все населення України, адже збільшення кількості медичних виробів та обладнання позитивно вплине на можливість приймати більше хворих. Тут йде забезпечення право на охорону здоров'я ,а сам, щоб як можна більше людей могли їм скористуватись завдяки відміні оподаткування ПДВ на ввіз медичних товарів.

Законом України від 17 березня 2020 року № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» вводилося більше змін. Цей також економічний інструмент в якому дозволялося звільнятися від оподаткування певним категоріям осіб. Спрямований на категорію фізичних – осіб підприємців. Спрямований на реалізацію права на достатній рівень життя. Так було запроваджено звільнення від сплати єдиного соціального внеску фізичним особам підприємцям першої, другої та третьої групи. Четверта група фізичних осіб підприємців має право те, що пеня буде не нараховуватися на період карантину та його можливих продовжень, а якщо вона все ж таки буде нарахована, то за ці періоди вона підлягає списанню. Також були введені наступні інструменти:

- відмінені штрафні санкції за порушення податкового законодавства.
- Встановлено мораторій на проведення фактичних та документальних перевірок.
- Фізичні особи – підприємці отримали дозвіл тимчасово не заповнювати книгу обліку доходів.
- Фізичні особи – підприємці другої та четвертої групи, отримали право відтермінувати застосування реєстраторів розрахункових операцій.
- Збільшення лімітів річного доходу для підприємців першої, другої та третьої.

Було використано такі соціально – психологічні інструменти, як інформація та консультування завдяки офіційному веб – порталі Кабінету Міністрів України, зокрема там було розміщено інформацію про надання вищезгаданих послуг, було зазначено, які документи є необхідними для цього, а також можливість самого консультування, задля того, щоб пояснити процедуру отримання.

Постанова Кабінету Міністрів від 22 квітня 2020 року № 329 „Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми”. Вона запровадила виплату допомоги на дітей фізичних осіб – підприємців, належать до першої та другої групи платників єдиного податку та обрали спрощену систему оподаткування. Цей економічний інструмент, а саме грошові виплати був направлений для реалізації права на соціальну допомогу. Його було запроваджено для категорії осіб до, яких відносяться фізичні – особи підприємці другої та третьої групи. Виплати будуть надаватись протягом карантину та один місяць після його завершення. Допомога буде надаватись тим фізичним – особам підприємцям, котрі сплатили ЄСВ за усі місяці 2019 року або протягом усіх місяців 2019 року з моменту реєстрації. Допомога буде надаватись на кожну дитину до 10 років включно у розмірі прожиткового мінімуму:

- допомога на дітей до 6 років – 1779 гривень.
- Допомога для дітей від 6 років до 10 – 2 218 гривень.

Цей закон також змінив підхід до визначення права на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям для людей, які втратили роботу під час карантину. Для них в колонку доходу не буде враховуватись отримана заробітна платня, а лише допомога по безробіттю. Таким чином середньомісячний розмір допомоги для малозабезпеченої сім'ї, в якій є на вихованні неповнолітні діти буди дорівнювати від 2800 до 3020 гривень.

Наступний інструмент, який стосується такого пункту права на достатній життєвий рівень, як право на житло та право на соціальну допомогу. Це інструмент із економічного блоку, а саме житлові субсидії, який має на меті забезпечити право на житло та соціальну допомогу. Постановою Кабінету Міністрів від 25 березня 2020 року № 247 «Про особливості надання житлових субсидій» Уряд запровадив додаткову компенсацію витрат на оплату комунальних послуг, людям які є одержувачами житлових субсидій, компенсацію було запроваджено на період карантину. Середня величина компенсації складе 300 гривень для кожної родини. Крім цього через те, що зараз люди більше перебувають вдома йде зростання користування електричною енергією, холодною і гарячою водою, водовідведенням та природним газом було збільшено соціальні нормативи в два рази. Також було спрощена процедура призначення житлових субсидій так процедура призначення буде відбуватись автоматично. Оплата житлово – комунальних послуг не була відмінена, проте Урядом було заборонено на період дії карантину нараховувати і стягувати штрафи за несвоєчасну сплату житлово – комунальних послуг, тому припинення надання цих послуг громадянам України забороняється, навіть якщо вони є не сплачені.

Постанови Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2020 року № 251, „Деякі питання підвищення пенсійних виплат та надання соціальної підтримки окремим категоріям населення у 2020 році”. Тут було використано інструмент страхування, а саме збільшення виплат з нього. Категорія населення на яку було направлено це люди пенсійного віку. Тут забезпечувалось право на соціальне страхування. Пенсійний фонд почав, фінансування пенсій. У травні 2020 року підвищення пенсій на 11% отримують 6.9 мільйонів пенсіонерів. Пенсіонери стаж роботи яких

становить 35 років у чоловіків та 30 років у жінок, отримають підвищення мінімальної пенсійної виплати до 2100 гривень. Одноразова грошова допомога буде здійснена в сумі 1 тисячі гривень для пенсіонерів, розмір пенсій яких є менше 5 тисяч гривень та громадяни, які одержують державну соціальну допомогу у зв'язку з інвалідністю. Також надбавка в сумі 500 гривень буде нарахована пенсіонерам, яким виповнилося більше 80 років і розмір пенсій який не перевищує 9 205 гривень. І було встановлено найменшу пенсійну виплату на рівні 2600 гривень пенсіонерам, які старші за 80 років і, які мають страховий стаж 25 років для чоловіків та 20 років для жінок.

Задля вирішення того, щоб пенсіонери зменшили своє перебування на вулиці так як вони є групою ризику, було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2020 „Про реалізацію ініціатив, спрямованих на розвиток соціальних сервісів для деяких соціальних груп населення” тут було використано інструменти інформації та консультування, а саме надання банкам і „Укрпошти” можливості для дистанційної оплати комунальних послуг для пенсіонерів. Інструмент направлений на категорій людей пенсійного віку або на отримувачів соціальних виплат. Для того, щоб пенсіонер міг отримати пенсію не виходячи з дому, йому потрібно дізнатися який саме листоноша обслуговує його будинок, для цього він дзвонить на номер контакт-центру та домовляється про посилку, також таким чином пенсіонер може сплатити комунальні платежі, замовити ліки, оформити онлайн передплату та замовити товару широкого вжитку. Цей інструмент спрямований на реалізацію права на охорону здоров'я та право на соціальне страхування.

Щоб було краще зрозуміло нижче подана таблиця інструментів, які були запроваджені.

Тобто, якщо розподілити за блоками за Теренсом Ганслі були введені такі інструменти, які представленні у вигляді таких таблиць:

Таблиця 3.1

Економічний блок	
Інструменти.	Право на яке направлена дія інструменту.
Виплати на дітей фізичних осіб підприємців.	Право на соціальну допомогу.
Виплати по частковому безробіттю.	Право на соціальне страхування.
Збільшення розміру виплат по безробіттю та пенсійних виплати.	Право на соціальне страхування.
Виділення коштів на фінансування та розповсюдження продуктових наборів.	Право на їжу.
Компенсація витрат на оплату житлово – комунальних послуг людям, які отримують житлові субсидії.	Право на житло та право на соціальну допомогу.
Часткове або повне звільнення від сплати кредиту.	Право на достатній життєвий рівень.
Звільнення від оподаткування фізичних осіб підприємців .	Право на достатній життєвий рівень.
Введення грошових пільг, які стосуються ввезення на територію України медичних засобів.	Право на охорону здоров'я.

Таблиця 3.2

Правовий блок	
Інструменти.	Право на яке направлена дія інструменту.
Статус частково безробітного.	Право на соціальне страхування.

Таблиця 3.3

Організаційно – адміністративний блок	
Інструменти.	Право на яке направлена дія інструменту.
Заборони, які стосуються суб'єктів домогосподарства, проведення масових заходів та відвідування закладів.	Право на охорону здоров'я .
Заборони пересування на громадському транспорті.	Право на охорону здоров'я.
Штрафи за порушення заборон.	Право на охорону здоров'я.

Таблиця 3.4

Соціально – психологічний блок	
Інструменти.	Право на яке направлена дія інструменту
Введення нормативів, які регулюють правомірність перебування в громадських місцях.	Право на охорону здоров'я.

Продовження табл.3.4

Нормативи, які впроваджують необхідність обсервації або необхідність носити медичну маску.	Право на охорону здоров'я.
Створення інформаційних веб – порталів, де люди можуть дізнатися процедуру надання послуг, або документи, які для цього потрібні.	Право на достатній життєвий рівень.
Створення системи доставок пенсій та дистанційної оплати комунальних послуг.	Право на охорону здоров'я та право на соціальне страхування.

Отже, було досліджено інструменти, які були введені для підтримки населення на час дії карантину і для забезпечення права на достатній життєвий рівень. Видно, що більшість введених інструментів належать до економічного блоку. Вони були досліджені за тим який це саме інструмент за класифікацією Теренса Ганслі на яку категорію населення він спрямований, що сам він включає в своїй структурі та через яке право він намагається реалізувати право на достатній життєвий рівень. Здебільшого інструменти були спрямовані на реалізацію охорони здоров'я та права на соціальну допомогу. Проте також було направлено інструмент для забезпечення прав на житло. Всі ці права є тим з чого складається право на достатній життєвий рівень.

ВИСНОВКИ

1. Право на достатній життєвий рівень описується та регламентується багатьма нормативними документами. Це сукупність багатьох прав реалізація яких і формує право на достатній життєвий рівень. До цих прав входять:
  - Право на охорону здоров'я.
  - Право на соціальні послуги.
  - Право на соціальне страхування.
  - Право на соціальну допомогу.
  - Право на воду.
  - Право на житло.
  - Право на їжу.
  - Право на житло.
2. В Українському законодавстві право на достатній життєвий рівень закріплюється Конституцією у статті 48 там визначено, що кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї.
3. За Теренсом Ганслі інструменти державної політики, можна поділити на 4 блоки: правовий, економічний, організаційно – адміністративний та соціально - психологічний. Економічний блок складається з фінансових трансферів, оподаткування, кредитів, страхування, житлових субсидій та податкових пільг. До правового блоку входять правові статуси, які надаються певним категоріям людей державою. Організаційно – адміністративний включає в себе інструменти заборони або обмеження певних дій, спеціальні стягнення, соціальні стандарти та ліцензування. У соціально – психологічному блоці є такі інструменти, як інформація, заохочування, соціальні послуги та нормативи.

4. Найбільше інструментів було використано в економічному блоці. Він є самим універсальним з усіх блоків, через те, що в ньому забезпечувалися всі права з яких складається право на достатній життєвий рівень, окрім права на воду. В ньому були застосовані наступні інструменти, які мали на меті забезпечити право на достатній життєвий рівень: виплати на дітей фізичних осіб підприємців, виплати по частковому безробіттю, виділення коштів на фінансування та розповсюдження продуктових наборів, компенсація витрат на оплату житлово – комунальних послуг людям, які отримують житлові субсидії, часткове або повне звільнення від сплати кредиту, звільнення від оподаткування фізичних осіб підприємців, введення грошових пільг, які стосуються ввезення на територію України медичних засобів. Правовий блок складається з одного статусу, який було введено це статус частково безробітного. Організаційно – адміністративний блок інструментів включив в себе заборони, які стосуються суб'єктів домогосподарства дія, яких відбувається з прийманням відвідувачів, а також проведення масових заходів та відвідування закладів і штрафи за порушення цих заборон. У соціально – психологічному блоці вводились нормативи які впроваджують необхідність обсервації або необхідність носити медичну маску, а також були створенні інформаційні веб – портали, де люди можуть дізнатися процедуру надання послуг, або документи, які для цього потрібні і було створено систему доставок пенсій та дистанційної оплати комунальних послуг для людей пенсійного віку. Слід зазначити, що в жодному з блоків не було інструменту, дія якого була направлена на забезпечення права на воду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1) Ганслі Т. (1995) Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки – 237 с.
- 2) Гресь Н. Недоступ К. (2017). Конституційне право людини на достатній життєвий рівень для себе та своєї сім'ї.
- 3) Державна служба статистики- Підсумки квітня: на період карантину спрощено процедуру реєстрації та отримання допомоги по безробіттю– 2020.
- 4) Закон України від 19 листопада 1992 року „ Основи законодавства про охорону здоров'я”.
- 5) Закон України від 15 липня.1999 року „Про прожитковий мінімум” №966-XIV.-1999
- 6) Закон України від 5 жовтня 2000 року „Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” – 2017-III, 2000
- 7) Закон України від 10 жовтня 2000 року „Про оплату праці”. №966-XIV.- 1999
- 8) Закон України від 17 березня 2020 року № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- 9) Закон України від 17 березня 2020 року № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»

- 10) Закон України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- 11) Закон України від 27 квітня 2020 року „ Про внесення змін до Закону України, „ Про захист населення від інфекційних хвороб” щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19”.
- 12) Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року №254к. Верховна Рада України.- 1996
- 13) Офіційний – веб портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу - <https://covid19.gov.ua/>.
- 14) Офіційний – веб портал Міністерства соціальної політики України. Режим доступу - <https://www.msp.gov.ua/news/18470.html>.
- 15) Постанова від Правління НБУ від 26 квітня 2020 року № 39, „ Про особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів”.
- 16) Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211, „ Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19.”
- 17) Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 року № 247 «Про особливості надання житлових субсидій»
- 18) Постанова Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2020 року № 251 „Деякі питання підвищення пенсійних виплат та надання соціальної підтримки окремим категоріям населення у 2020 році”.
- 19) Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2020 „ Про реалізацію ініціатив, спрямованих на розвиток соціальних сервісів для деяких соціальних груп населення”
- 20) Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 329 „ Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми”

- 21) Постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2020 р. № 308 „ Про виділення коштів для надання фінансової допомоги Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.”
- 22) Спілка Українських Підприємців (2020) – Оцінка наслідків для бізнесу урядових заходів щодо захисту від коронавірусної інфекції COVID – 19.
- 23) African Commission on Human and People Rights. Article 5,14-18(1987)
- 24) Joseph Shami. As Cities Grow, So Do the Numbers of Homeless. (2017, July 13). Retrieved from <https://yaleglobal.yale.edu/content/cities-grow-so-do-numbers-homeless>
- 25) American Convention on human rights. Article 26. (1978)
- 26) CESCR General comment №12: The Right to Adequate Food. (1999)
- 27) CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing. (1991)
- 28) CESCR General comment №4: The Right to Adequate Housing, Forced evictions. (1997)
- 29) CESCR General comment №15: The Right to Water. (2003)
- 30) CESCR General comment №14: The right to the highest attainable standard of health. (2000)
- 31) Committee on the elimination of racial discrimination. Monitoring racial equality and non-discrimination. (2016)
- 32) Convention about the indigenous peoples in independent countries № 169. (1989)
- 33) Convention about the main goals and norms of social policy № 117. (1962)
- 34) Convention of the elimination of all Forms of Discrimination Against Women. Article 14. (1979)
- 35) Convention on the Rights of the Child. Article 27. (1989)
- 36) Convention of the elimination of all Forms of Discrimination Against Women. Article 11. (1979)
- 37) Convention Relating to the Status of Refugees. Article 21,26. (1951)

- 38) Declaration about the right to development. Article 8. (1986)
- 39) European Social Charter. Article 4. (1961)
- 40) Geneva Conventions. Protocol 1 to the Protection of Victims of International Armed Conflicts. Article 56. (1977)
- 41) Geneva Conventions. Protocol 2 relating to the the Protection of Victims of Non - International Armed Conflicts. Article 14. (1977)
- 42) Human Right and access to safe drinking water and sanitation. Resolution 7/22. (2008)
- 43) International covenant on economic, social and cultural rights. article 11(1976)
- 44) International Labour Organization, Protection Floors Recommendation, (2012)
- 45) Protection Floors Recommendation, (2012)
- 46) The universal declaration of human rights. article 25. (1948)
- 47) UN Food Chief: Funding and Access Can Avert Starvation. (n.d.). Retrieved from <https://www.usnews.com/news/us/articles/2020-04-27/un-food-chief-funding-and-access-can-avert-starvation>

ДОДАТКИ

Додаток А Таблиці аналізу

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів України № 211,, Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19.’’ Включно зі змінами під номером 215,239,241,242,255,262,284,291,313,332.
Дата видання .	11 березня 2020 р.
Група населення .	Все населення України.
Суть.	Необхідність повернутися до країни до 12 березня та проходити обсервацію протягом 14 днів після повернення. Обмеження пересування через заборону роботи міського транспорту. Та необхідність нести додаткові витрати на протиепідеміологічні засоби та способи пересування по місту. Заборона працювати суб’єктам господарювання окрім продуктових магазинів, аптек, АЗС. Заборона відвідування установ, що надають паліативну допомогу або у сфері соціального захисту.

Інструмент .	Нормативи та заборони.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на охорону здоров'я.

Назва та видавець.	Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про захист населення від інфекційних хвороб” щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19” прийнятий Верховною Радою України.
Дата видання .	27 квітня 2020 року.
Група населення .	Все населення України.
Суть.	Визначення порядку ті підстави госпіталізації.
Інструмент .	Норматив.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на охорону здоров'я.

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів № 308 Кабінету Міністрів України „ Про виділення коштів для надання фінансової допомоги Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.”
Дата видання .	11 березня 2020 року.
Група населення .	Люди, які втратили роботу внаслідок карантину, представники малого та

	середнього бізнесу та просто люди, які вже були зареєстровані безробітними.
Суть.	Виділення коштів для того, щоб виплатити допомогу по частковому безробіттю, збільшення розміру мінімальної допомоги по безробіттю.
Інструмент .	Фінансовий трансфер та страхування.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на соціальне страхування.

Назва та видавець.	Міністерство соціальної політики України.
Дата видання .	2 квітня 2020 року.
Група населення .	Соціально незахищені верстви населення.
Суть.	Доставка продуктових наборів.
Інструмент .	Адресна допомога, тобто безготівкова допомога або близька до неї.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на їжу.

Назва та видавець.	Закон України № 540-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних
--------------------	--

	гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» Прийнятий Верховною Радою України.
Дата видання.	30 березня 2020 року.
Група населення.	Люди, які втратили роботу під час карантину.
Суть.	Введення виплат по частковому безробіттю.
Інструмент.	Грошова виплата та надання правового статусу.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на соціальне страхування.

Назва та видавець.	Постанова №39 Національного банку України „ Про особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів”.
Дата видання .	26 березня 2020 року.
Група населення .	Люди, які мають кредити.
Суть.	Звільнення або подовження позики на час дії карантину.
Інструмент .	Кредит.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на достатній рівень життя.

Назва та видавець.	Закон України № 530-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» прийнятий Верховною Радою України.
Дата видання .	17 березня 2020 року.
Група населення .	Все населення України.
Суть.	Звільнення від сплати ПДВ на ввіз лікарських засобів в цілях профілактики коронавірусу.
Інструмент .	Безгрошова допомога.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на охорону здоров'я.

Назва та видавець.	Закон України № 533-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» Верховна Рада України.
Дата видання .	17 березня 2020 року.
Група населення .	Фізичні особи підприємці.

Суть.	Звільнення від сплати ЄСВ, відміна штрафних санкцій, відміна нарахування пені за несплату
Інструмент .	Податкова пільга.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на достатній життєвий рівень.

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів № 329 „Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми”
Дата видання .	22 квітня 2020 року
Група населення.	Фізичні особи підприємці 1 та 2 групи у яких є діти від 6 до 10 років
Суть.	Надання виплат ФОПам у яких є діти від 6 до 10 років
Інструмент .	Виплати.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на соціальну допомогу.

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів № 247 «Про особливості надання житлових субсидій».
Дата видання .	25 березня 2020 року.
Група населення .	Людам, які є одержувачами житлових субсидій.
Суть.	Додаткова компенсацію витрат на оплату комунальних послуг.

Інструмент .	Субсидія.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на житло та право на соціальну допомогу.

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів України № 251,,Деякі питання підвищення пенсійних виплат та надання соціальної підтримки окремим категоріям населення у 2020 році”.
Дата видання .	1 квітня 2020 року.
Група населення .	Люди пенсійного віку.
Суть.	Підвищення розміру пенсій, впровадження системи посилок для отримання пенсії або їжі.
Інструмент .	Страхування та допомога близька до грошової.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на соціальне страхування.

Назва та видавець.	Постанова Кабінету Міністрів України,, Про реалізацію ініціатив, спрямованих на розвиток соціальних сервісів для деяких соціальних груп населення”.
Дата видання .	8 квітня 2020 року.
Група населення .	Люди пенсійного віку.

Суть.	Впровадження системи доставок пенсій та комунальних платежів.
Інструмент .	Страхування та допомога близька до грошової.
Право, на реалізацію якого спрямований.	Право на соціальне страхування та право на охорону здоров'я.